

Telegraful Român

Biblioteca Orașănească "Stefan Gheorghiu"
Str. Gh. Barițiu Nr. 5
Sibiu

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român,
Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 25 lei
Cont nr. 49.8.01

După alegeri

Patria — spre noi culmi de progres

În preajma marilor serbări, organizate, în 1871, la Mănăstirea Putna pentru cinstirea amintirii lui Ștefan cel Mare, Mihai Eminescu așternea într-o scrisoare și aceste pline de înțeles gânduri: „Dacă o generațiune poate avea un merit, e acela de a fi un credincios agent al istoriei, de a purta sarcinile impuse cu necesitate de locul pe care îl ocupă în lanțurile timpurilor.”

Dacă aruncăm o privire înapoi peste veacurile care au trecut, putem spune că fiecare generație, din cele multe care s-au perindat pe scena zbuciumatei dar măreței noastre istorii, a avut „un merit”, prin aceea că s-a străduit ca, în condiții adesea foarte vitrege, să-și afirme existența, să creeze bunuri spirituale și materiale, să apere vatra străbună și să împingă înainte carul istoriei spre noi împliniri.

Să ne amintim de pildă de generația lui Gelu, Glad și Menumorut, voievozi români pe meleagurile Transilvaniei, care, către sfârșitul mileniului trecut, își apărau cu vitejie glia moștenită de la înaintași; de generația lui Mircea cel Bătrân și Iancu de Hunedoara, care opuneau primele rezistențe demne de admirat invaziei otomane; de generația lui Mihai Viteazul, care înfăptuia prima unitate statală a românilor; de generația de la 1848 care, în toate provinciile românești, lupta cu toate mijloacele pentru rînduiri mai bune și mai drepte pentru obștea cea mare a poporului ș. a. m. d.

Bucurîndu-se de ceea ce generațiile trecute au zidit cu trudă și perseverență, purtînd „sarcinile impuse” de împrejurările timpului lor, iată însă că generației noastre i-a revenit un rol deosebit în înălțarea pe noi culmi de progres și lumină a Patriei noastre. Generației noastre i-a revenit „sarcina” — așa cum spune marele Eminescu — ca, valorificînd din plin condițiile de libertate, de egalitate dintre toți fiii țării, de independență etc., dobîndite de poporul nostru, să facă din acest pămînt străbun o vatră de continuă prosperitate, de trăire frățească și pace, o vatră care să iradiază cît mai multă lumină, cît mai multă omenie.

Toate forțele creatoare ale minunatului nostru popor sînt puse în lucrare în acești ani, iar roadele sînt tot mai evidente de la an la an. Sînt evidente în nivelul de trai al populației care crește necontenit, în extinderea construcțiilor de locuințe, în alocarea fondurilor necesare pentru învățămînt, în ocrotirea sănătății și prevederilor sociale etc. Numai în 1974, spre exemplu, s-au construit 63,5 mii apartamente din fondurile statului, 42,5 mii apartamente din fondurile populației și cu sprijinul statului și 47,2 mii locuințe din fondurile proprii ale populației, s-au tipărit 4.400 titluri de cărți și broșuri, s-au dat în folosință 7 spitale noi cu 4525 paturi și 8 policlinici etc.

Datorită muncii sale pașnice, precum și condițiilor noi în care se desfășoară viața socială din țara noastră, în acești ani se vedește tot mai mult caracterul profund uman, deschis, ospitalier — pentru cei ce cu gînd bun îl vizitează — prietenesc, al poporului român, de a cărui fire este străin duhul de asuprire și acaparare a ceea ce nu-i aparține: „Ori de cîte ori îmi doresc un răgaz de destindere vin în România să respir atmosfera ei calmă și prietenească” — declară profesorul englez Paul Russel, iar președintele Ecuadorului, care ne-a vizitat țara în prima jumătate a lunii martie a. c., mărturisea la plecarea: „Niciodată nu vom uita prietenia cordială cu care ne-a înconjurat poporul român, al cărui surîs amabil ne-a inspirat încredere și ne-a stimulat.”

Astfel de mărturii sînt confirmate și de zecile de conferințe cu caracter internațional, găzduite de țara noastră, culminînd cu ceea ce lumea de astăzi numește „spiritul de la București”, răspîndit în urma Conferinței mondiale a populației, care a avut loc în capitala Patriei noastre.

Anul 1975 marchează împlinirea a 20 ani de la intrarea României în Organizația Națiunilor Unite, aniversare la care țara noastră poate prezenta un bilanț cît se poate de rodnic în ceea ce privește mai binele omenirii. Numai în 1974, numele României figurează pozitiv pe 25 de rezoluții votate de Adunarea Generală a O.N.U. De asemenea, tot în anul 1974 țara noastră a fost vizitată de 3,9 milioane persoane și am avut relații economice, comerciale și de cooperare cu 130 state, fapte care dovedesc și ele prestigiul României socialiste în lume.

Cu astfel de realizări și preocupări de noi înfăptuiri asemănătoare în viitor, Frontul Unității Socialiste s-a prezentat în alegerile din 9 martie a. c. Votul acesta a fost „vot” pentru bunăstarea și înflorirea Patriei, pentru dezvoltarea liberă și independentă a României socialiste — după cum arăta Domnul Președinte Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită în 6 martie a. c.

Ca membră în Frontul Unității Socialiste, alături de alți reprezentanți de culte, între candidați au fost aleși și o seamă de reprezentanți ai Bisericii noastre, atît în Marea Adunare Națională cît și în celelalte organe de conducere: județene, municipale etc.

Vechile biserici românești din județul Hunedoara

Plaiurile hunedorene sînt socotite, pe bună dreptate, între cele mai încîntătoare din România. O seamă de frumuseți naturale — văi, păduri, cîmpii și munți — presară acest ținut românesc de la un capăt la altul. În partea de sud a județului, se înalță masivul Retezat, cunoscut și sub numele de Munții Hațegului, cu peste 30 de vîrfuri și culmi și, în același timp, cu cea mai bogată floră și faună din munții românești. În prelungirea acestora, se află Munții Vulcanului și Parîngului, iar la Nord-Est ramificații ale Munților Sebeșului. În nordul județului, se întind o parte din Munții Apuseni, iar la apus o parte din Munții Poiana Rusca, cu vestita „țară a pădurenilor”. Adăugînd la acești munți împăduriți, felurite cîmpii și văi, vom avea o imagine și mai limpede asupra diversității formelor de relief, de un aspect și colorit neîntrecut. Apele line ale Mureșului taie județul în două, adunînd, în drumul său, apele Streiului și Rîului Mare ca și ale unor riuri mai mici, urmîndu-și apoi drumul domol spre Tisa.

Dar județul Hunedoara trebuie privit și ca o carte de istorie deschisă, căci frumusețile naturale se îmbină în chip armonios cu urmele istorice și artistice, care atestă vechimea și continuitatea românilor pe aceste meleaguri. Datorită, pe de o parte, așezării sale geografice și drumurilor care se întretaie aici, iar pe de altă parte, datorită bogățiilor solului, dar mai ales ale subsolului, acest teritoriu a fost locuit din cele mai îndepărtate epoci ale preistoriei. Mai tîrziu, a devenit centrul stăpînirii dacilor, căci aici, în Munții Orăștiei, se găsesc cetățile dacice ale lui Burebista și Decebal, cel care avea să înscrie în istoria poporului său cunoscutele victorii împotriva oștilor romane. Tot

Alegerile din 9 martie a. c. au însemnat, așadar, un nou prilej de afirmare a unității poporului nostru, pătruns de un gînd și o simțire în construirea vieții sale noi, a unității tuturor fiilor Patriei, fără deosebire de naționalitate și religie, în jurul conducătorilor țării, în frunte cu Domnul Președinte Nicolae Ceaușescu.

Pentru meritele deosebite pe care le are în înfăptuirile cărora poporul nostru le dă viață în acești ani, în afirmarea multilaterală a Patriei noastre atît pe plan intern cît și extern, activitatea de zi cu zi a Domniei Sale confirmîndu-ne cu prisosință acest lucru, Domnul Nicolae Ceaușescu a fost reales, prin votul entuziast și unanim al Marii Adunări Naționale, în înalta funcție de Președinte al Republicii Socialiste România, solemnitatea investiturii avînd loc, precum știm, în 17 martie 1975.

Alături de întregul popor, la acest eveniment au participat și fiii Bisericii noastre, ceea ce exprimă și P. F. Părinte Patriarh Justinian în telegrama trimisă Domnului Președinte Nicolae Ceaușescu, în care se spune:

Cu prilejul realegerii Domniei Voastre în înalta demnitate de Președinte al Republicii Socialiste România prin votul unanim al Marii Adunări Naționale, expresie a voinței, dragostei și încrederii întregului popor român, Vă rugăm să primiți cele mai alese felicitări și cele mai calde urări din partea Ierarhilor, preoților și credincioșilor Bisericii Ortodoxe Române și a noastră personal.

Dorim să Vă asigurăm, în acest moment istoric, că în cooperare strînsă cu celelalte culte religioase din țara noastră vom depune eforturi sporite pentru a contribui la crearea atmosferei de încredere deplină în destinul măreț al Patriei noastre, al tuturor, de patriotică însușețire în îndeplinirea datorțiilor față de propășirea spirituală și mate-

(Continuare în pag. 3)

pe aceste meleaguri a fost centrul stăpînirii romane, cu capitala Ulpia Traiana Augusta Dacia Sarmisegetuza, la care se adaugă diferite alte așezări și castru militare, drumuri și exploatare miniere, statornicîndu-se astfel temeliele unei noi istorii.

Trecînd peste epoca migrației popoarelor și peste cea a conviețuirii daco-romanilor cu slavii, despre care avem știri puține, vom ajunge în secolul XIII, cînd românii hunedoreni apar în zarea istoriei cu micile lor organizații statale, conduse de cneji, juzi sau voievozi. Îndeosebi românii din Țara Hațegului sînt întîlniți în numeroase documente medievale, ca oameni liberi, cu moșiile lor și cu scaunele lor proprii de judecată. Din rîndul acestor români s-a ridicat vestitul erou Ioan de Hunedoara, apărătorul Europei împotriva amenințării turcești, care și-a recrutat o mare parte din ostașii săi tocmai dintre românii din aceste părți.

Către sfîrșitul perioadei feudale, tot aici aflăm amintirile cele mai vii ale trecutului zbuciumat al poporului român. De aici, din ținutul hunedorean, s-a pornit cunoscuta răscoală condusă de Horia, Cloșca și Crișan, ultimul fiind originar chiar din acest județ. În sfîrșit, tot pe teritoriul acestui județ s-au dus o parte din eroicele lupte din anii 1848/49, de sub conducerea lui Avram Iancu, care își doarme somnul de veci la Țebea, lîngă falnicul gorun al lui Horia, alături de prefectii săi Ioan Buteanu și preotul Simion Groza.

Dintre monumentele medievale ale județului, castelul de la Hunedoara și cetatea Devei se situează pe primul loc, constituind puncte de atracție pentru turiștii din țară și de peste hotare care

(Continuare în pag. 2)

Vechile biserici românești din județul Hunedoara

(Urmare din pag. 1)

se abat pe aceste plaiuri. Alături de ele, o seamă de alte monumente medievale românești oferă turiștilor veniți să le cerceteze surprize și mulțumiri sufletești dintre cele mai adânci. Sînt vechile biserici de piatră din secolele XIII—XV, strălucite creații arhitectonice și picturale ale strămoșilor noștri, care se întind de la un capăt la altul al județului.

Cea mai veche dintre acestea pare să fie biserica din *Densuș*, de la poalele Retezatului, nu departe de Sarmizegetusa romană. Este construită din pietre romane, provenite din ruinele învecinatei Sarmizegetusa — altare votive, lespezi, coloane, statui — la care se adaugă piatră și cărămidă. Cercetările arheologice, întreprinse cu ocazia restaurării din ultimii ani, au dovedit că pereții altarului și naosului, în partea lor inferioară, aparțin unei perioade mai vechi, poate chiar din vremea apariției primelor formațiuni statale românești din Transilvania (secolul X). În secolul XIII a avut loc o amplificare a construcției, probabil ruinată, cînd au fost înălțate zidurile naosului și altarului, precum și turnul central. Nu se cunosc ctitorii acestui locaș de închinare. Probabil că au fost cneji din familia Mănjina din *Densuș*, care apar documentar începînd cu secolul XIV. În anul 1443, biserica a fost împodobită cu picturi de către meșterul zugrav Ștefan. Acesta este primul nume de zugrav român cunoscut pînă acum pe o decorație murală din țară. În secolele următoare, biserica a fost întregită cu o tindă, spre apus, iar către sfîrșitul secolului XVIII, popa Simion din Pitești, un zugrav venit din Țara Românească, a pictat tîmpla bisericii. În anii 1961—1963, biserica a fost restaurată și pusă în valoare, încît azi e cercetată de numeroși turiști din țară și de peste hotare.

Tot în Țara Hațegului, în apropierea *Densușului*, se află alte monumente de artă medievală de aceeași valoare istorică și artistică. Așa sînt bisericele din *Peșteana* (sec. XIV), *Rîu de Mori* (sec. XV), ctitoria cnejilor din familia Cîdea, *Cetea Colțului* (sec. XIV), azi în ruine, *Ostrovl Mare* (sec. XIV), *Sîmpetru* (sec. XIV), *Nucșoara* (sec. XIV), *Sălaşul de Sus* (sec. XV). Biserica din *Sîntă-măria Orlea* lângă Hațeg (sec. XIII) pare să fie tot o ctitorie a familiei de cneji Cîdea din Rîu de Mori, care, ulterior, s-a mutat aici. Atrage atenția prin zidurile ei înalte, prin frumusețea portalelor și ferestrelor cu coloane sau chenare din piatră, care dau turnului o măreție deosebită. Ne aflăm deci, în fața unui monument de tip occidental. În interior se păstrează un valoros ansamblu de picturi murale, unul din cele mai prețioase din țară.

În chip deosebit trebuie menționată mănăstirea *Prislop*, situată la 13 km de orașul Hațeg, în hotarul satului Silvașul de Sus, într-o regiune din cele mai încîntătoare. A fost ridicată la sfîrșitul secolului XIV, de către ucenici ai Sfîntului Nicodim de la Tismana, reorganizatorul monahismului românesc. În anul 1564, mănăstirea a fost refăcută din temelii de domnița Zamfira, fiica lui Moise Vodă al Țării Românești, refugiată în Transilvania, după ce tatăl ei a căzut în lupta de la Viișoara (1530). Incendiată din ordinul generalului austriac Bukow, în 1762, biserica a fost refăcută în primii ani ai secolului nostru, pentru ca să fie apoi restaurată și pusă în valoare în zilele noastre. Este vrednic de subliniat faptul că, din punct de vedere arhitectonic, biserica prezintă vădite asemănări cu unele biserici din Țara Românească. Mănăstirea a îndeplinit, în trecut, un însemnat rol cultural-bisericesc, precum și de apărare a Ortodoxiei.

Părăsind Țara Hațegului și intrînd în valea Streiului întîlnim noi monumente de artă medievală românească. Astfel, între cele mai vechi și mai valoroase monumente de acest gen se numără și biserica din satul *Strei*, ctitorie de la sfîrșitul secolului al XIII-lea. Este de dimensiuni reduse, construită din piatră brută și piatră fățuită la muchii, cu un turn-clopotniță care domină împrejurimea. A fost pictată în interior și exterior, dar azi se mai păstrează numai cîteva fragmente de pictură murală în interior, datînd de la sfîrșitul secolului XIV. Se pare că meșterul zugrav a fost un oarecare Grozie (după unii cercetători Ambrozie). Acesta este primul pictor care și-a lăsat numele și autoportretul, în altar, îngenuchiat și îmbrăcat într-un costum de tîrgoveț. Picturile sale reprezintă unul din cele mai vechi și mai valoroase ansambluri de pictură medievală românească.

La 2 km de Strei, se află satul *Strei-Sîngeorgiu*, înglobat azi în orașul muncitoresc Călan. Aici se află o biserică românească tot din secolul al XIII-

lea, refăcută și împodobită cu picturi în primul deceniu al secolului al XV-lea (1409), de cneazul Cîndreș și soția sa Nistora, după cum ne arată pisană. Această pisană este de o mare însemnătate istorică, fiind cea mai veche din întreaga artă medievală românească. Tot atît de însemnat este și tabloul votiv, care înfățișează pe cneazul Cîndreș, soția sa Nistora, jupînul Lațco, fratele său și Vlaicu, fiul lui Cîndreș.

Altă biserică românească se află în orașul *Hunedoara*, construcție masivă din secolul XV, restaurată în 1634 și împodobită cu picturi peste 20 de ani. Dintr-o regretabilă greșală, a dispărut, în anii din urmă, biserica din *Cinciș*, lângă Hunedoara, ridicată, potrivit tradiției, tot în sec. XV, de cneji satului, înrudiți cu Iancu de Hunedoara.

Pe Valea Mureșului întîlnim alte biserici monumente istorice. Cea mai însemnată dintre ele este biserica din *Gurasada*, ridicată în secolul XIII, o construcție ciudată, care poate fi considerată, alături de bisericile din *Densuș* și *Strei*, printre cele mai remarcabile realizări ale arhitecturii medievale transilvănene. Alte biserici întîlnim la *Roșcani*, ctitoria cnejilor din familia Caba, în prima jumătate a secolului XV, la *Bîrsău* (sec. XIV) și la *Leșnic* (c. 1400), cu picturi interesante, între care se remarcă și tabloul votiv, care-l înfățișează pe cneazul Dobre Românul, ctitorul bisericii.

În jurul orașului Brad (nu departe de Țebea) se află alte două remarcabile monumente de artă românească: bisericele din *Ribița* și *Crișcior*. Cea din *Ribița* a fost înălțată în anul 1417 de doi frați: jupînul Vladislav cu soția Stana și jupînul

Miclăuș, cu soția sa Sora, după cum arată inscripția votivă. În tabloul votiv apar cei doi frați-ctitori, înfățișînd ctitoria lor Sfîntului Nicolae. Biserica din *Crișcior* a fost construită în jurul anului 1400, de jupînul Bălea și soția sa Vișa, zugrăviți — alături de ceilalți membri ai familiei lor — pe perețele de apus al bisericii, într-un tablou votiv socotit — pentru calitățile sale artistice — printre cele mai izbutite din întreaga artă medievală românească.

Din această simplă prezentare a acelor monumente românești ale județului Hunedoara, cititorul își poate da seama de marea lor valoare istorică, arhitectonică și picturală. Dar mai presus de toate, ele sînt mărturii grăitoare ale permanenței românilor pe aceste meleaguri. Ele dovedesc că românii transilvăneni aveau, încă din secolele XIII—XIV, mici organizații statale, în frunte cu cnejii din neamul lor, care ridicau biserici pe seama lor și a celorlalți români ortodocși. Existînd biserici, ele aveau preoți și protopopi (un protopop cu numele Petru din *Ostrovl Mare* este atestat documentar în 1360) și călugări (la mănăstirea *Prislop*). Au existat apoi și episcopi ortodocși români în aceste părți (un episcop ortodox cu numele Ioan este pomenit la Hunedoara în 1456, iar în 1553 preotul Ioan din *Peșteana* era trimis în Țara Românească, spre a fi hirotoneit arhieru). Desigur acești vlădici țînoseau bisericele respective și hirotoneau pe preoții lor.

Călătorul care s-ar abate pe aceste meleaguri ar avea astfel prilejul să cerceteze o serie de monumente de artă medievală românească, cu nimic mai jos decît marile ctitorii voievodale din Țara Românească și Moldova, mărturii grăitoare ale continuității poporului nostru pe aceste meleaguri și ale geniului artistic al înaintașilor noștri.

Mircea Păcurariu

Prăznuirea Duminicii (I)

În Vechiul Testament, poporul evreu a prăznuit și prăznuiește și astăzi — ca zi de odihnă, poruncită întru amintirea eliberării sale din robia Egiptului — sîmbăta: „Adu-ți aminte că ai fost rob în pămîntul Egiptului și Domnul-Dumnezeul tău te-a scos de acolo cu mîna tare și cu braț înalt, și de aceea ți-a poruncit Domnul-Dumnezeul tău să păzești ziua odihnei și să o ții cu sfințenie” (Deut. 5, 15; vezi și Fac. 2, 2—3; Ieș. 16, 23—30; 20, 8—11).

Noi, creștinii însă, prăznuim Duminica. Această înlocuire a sîmbetei cu Duminica se bazează pe temeuri *indirecte* și pe temeuri *directe*.

Cele mai de seamă temeuri indirecte sînt următoarele:

1. Testamentul Nou a „învechit” pe cel anterior, care se numește „Vechi” și a înlocuit toate rînduielele vechi, dintre care face parte și serbarea sîmbetei. Căci Testamentul Vechi nu era desăvîrșit, ci era mai mult un tip, o iconă (Evr. 10, 1; Col. 2, 16—17). De aceea a trebuit să fie rînduit un altul „Nou”, „mai bun” (Evr. 8, 5—8): „Și zicînd unul nou, Domnul a învechit pe cel dintîi” (Evr. 8, 13), care a fost așezat numai „pînă la vremea îndreptării”, adică pînă avea să fie desăvîrșit de altul, Nou (Evr. 9, 10; vezi și 10, 9).

2. Cu toate că prăznuirea sîmbetei era numită „legămînt veșnic”, încă în Vechiul Testament a fost prezisă — pentru epoca mesianică — rînduirea unei alte zile de odihnă în locul sîmbetei. Astfel, profetul Zaharia vorbește despre o „zi” din timpul lui Mesia. În „ziua aceea”, Domnul-Dumnezeu va izbăvi pe poporul Său” (Zah. 3, 9—10) și va face să fie „un izvor cu apă curgătoare... pentru curățirea de păcat și de orice altă întinare” (13, 1). Or, „ziua aceea” nu poate fi alta decît tocmai Duminica Învierii Domnului, în care ne-a venit izbăvirea prin revărsarea din belșug a Harului dumnezeiesc. De asemenea, profetul Ieremia vorbește despre epoca mesianică, în care se va încheia un nou legămînt între Dumnezeu și oameni. Or, acest legămînt a fost încheiat în Duminica Învierii, pentru că în această zi s-a înfăptuit ceea ce a prezis profetul Ieremia despre un „legămînt nou” (Ier. 31, 31—33). Și psalmistul vorbește despre o zi de biruință a Domnului (Ps. 109, 3), care nu poate fi alta decît ziua în care Mîntuitorul a biruit asupra morții. Or, aceasta este Duminica, despre care psalmistul zice: „Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim întru ea” (Ps. 117, 24).

3. Așezămintele Legii Noi sînt desăvîrșirea faptică a celor din Legea Veche, care erau numai „umbre”, simboale sau tipuri ale acestora. De unde rezultă că și Duminica creștină este desăvîrșirea reală a semnificației Sabatului: crearea din

nou a lumii și ieșirea din starea de robie străină (Evr. 10, 1). Ca atare, ea este tipul realizat al antitipului ei din Testamentul Vechi (Col. 2, 16—17). Or, odată tipul realizat, antitipul nu mai are nici un rost.

Cele mai de seamă temeuri biblice *directe* pentru înlocuirea sîmbetei cu Duminica creștină sînt următoarele:

1. Cu privire la înlăturarea sîmbetei, textele biblice sînt deosebit de clare. Ele ne arată că atît Mîntuitorul, cît și Sfinții Săi Apostoli, au nesocotit, au călcat și chiar au înlăturat prăznuirea sîmbetei. De fapt Mîntuitorul a săvîrșit diferite vindecări în zi de sîmbătă (Matei 12, 10—13; Ioan 5, 1—17; 9, 1—16). Or, vindecările erau socotite ca muncă și — de aceea — erau oprite în zi de Sîmbătă. De aceea, Mîntuitorul a și fost acuzat că nesocotește sfințenia sîmbetei (Matei 12, 10), că „dezelegă sîmbăta” (Ioan 5, 18), că „nu ține sîmbăta” (Ioan 9, 16). Cînd a fost acuzat că a călcat sîmbăta, pentru că — trecînd în zi de sîmbătă printre sămănături împreună cu ucenicii Săi — a rupt spice ca să mănînce, Mîntuitorul a răspuns: „Că Domn este și al sîmbetei Fiul Omului” (Matei 12, 8); de asemenea: „sîmbăta a fost făcută pentru om, iar nu omul pentru sîmbătă” (Marcu 2, 27). De unde rezultă că Mîntuitorul nu este sclavul ci Stăpînul sîmbetei; ca atare, El o poate dezlega sau înlocui.

2. La temelia așezării Duminicii în locul sîmbetei, stau temeuri deosebit de puternice. Dintre acestea, cele mai însemnate sînt următoarele:

a) Mîntuitorul a sfințit ziua Duminicii, pentru că în această zi a înviat din morți și ne-a adus izbăvirea din robia păcatului. Or, faptul acesta este de cea mai mare importanță, pentru că — după cum spune Sf. Apostol Pavel — „dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică și credința noastră” (I Cor. 15, 14).

Că Mîntuitorul a înviat în ziua Duminicii, mărturisesc limpede toți Sfinții Evangheliști: „Iar în ziua întîia a săptămîinii (*Duminică*), Maria Magdalena a venit la mormînt dis-de-dimineață, fiind încă întuneric, și a văzut piatra ridicată de pe mormînt” (Ioan 21, 1; Matei 28, 1—2; Marcu 15, 1—7; Luca 23, 54—56). Oriunde citim în Sfînta Scriptură cuvintele: „Într-una a sîmbetei”, „Într-una a sîmbetelor” sau „Într-una din sîmbete”, trebuie să înțeleg că este vorba despre Duminică. Aceasta din următoarele motive: Evreii numiau „Sabat” sau „sîmbătă” atît ziua a șaptea cît și întreaga săptămîină. Iar zilele săptămîinii le numiau astfel: întîia zi după sîmbătă, adică Duminica, o numiau „întîia zi a sîmbetei” sau „întîia zi a sim-

(Continuare în pag. 4)

INFORMAȚII

● Din încredințarea Î.P.S. Părinte Mitropolit Nicolae al Ardealului, P.S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanul a întreprins un itinerar pastoral cu caracter liturgic, misionar, gospodăresc și ecumenist, între 2—9 ianuarie 1975, în 32 unități parohiale și filii aparținătoare protopopiatelor din județele: Brașov, Covasna, Mureș și Harghita, slujind și predicând în mai multe parohii.

P. S. Episcop-vicar Emilian
în mijlocul credincioșilor din Aita Seacă

Astfel, Duminică, 5 ianuarie a. c., P. S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie la Aita-Seacă, prot. Sf. Gheorghe, parohie care n-a fost vizitat de nici un ierarh. Aici a participat la slujbă și pastorul reformat împreună cu un număr de credincioși. Atât P. S. Sa cât și pastorul reformat au vorbit credincioșilor despre unitatea credinței în Domnul și Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, executîndu-se totodată o seamă de colinde tradiționale.

Luni, 6 ianuarie a. c., Boboteaza, P. S. Episcop-vicar Emilian, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a săvârșit Sf. Liturghie la Bixad-Olt, cu care prilej a vorbit credincioșilor despre semnificația și importanța praznicului Botezului Domnului și a subliniat viabilitatea păstrării frumoaselor tradiții străbune.

Marti, 7 ianuarie a. c., fiind sărbătoarea Sf. Ioan Botezătorul, P. S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă la biserica din centrul orașului Toplița, fiind înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. P. S. Sa a evocat împlinirea a 50 ani de la instalarea primului patriarh al Bisericii noastre, care a fost Miron Cristea, originar din Toplița, însemnătatea sărbătorii Sf. Ioan Botezătorul etc.

● În 14 ianuarie 1975, la Centrul arhiepiscopesc din Timișoara s-au desfășurat, sub președinția Î.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului, lucrările obișnuitei consfătuiri trimestriale de lucru a tuturor factorilor de răspundere din conducerea eparhială, de la protopopiate și Seminarul teologic din Caransebeș. Expunerile și referatele prezentate, discuțiile pe marginea acestora au îmbrățișat o amplă problemă incluzînd activitatea pastorală a preoților, acțiunile gospodărești din cadrul parohiilor. Referiri speciale s-au făcut în legătură cu ocrotirea patrimoniului cultural aflat în păstrarea Bisericii, la întreținerea și restaurarea monumentelor istorice și de artă, la organizarea arhivelor, la cunoașterea și respectarea legilor și reglementărilor în vigoare.

Consfătuirea s-a încheiat prin concluziile Î.P.S. Mitropolit Nicolae, care odată cu îndrumările date a mulțumit tuturor celor prezenți pentru deosebit de activă participare la lucrări.

● În 16 ianuarie 1975, la Centrul arhiepiscopesc din Sibiu s-a desfășurat consfătuirea trimestrială cu P. C. protopopi de la cele 13 protopopiate din Arhiepiscopia de Alba Iulia și Sibiu, sub conducerea Î.P.S. Mitropolit al Ardealului. Au participat de asemenea P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanul, P. C. vicar Tr. Belașcu, P. C. rector Is. Todoran, P. C. consilieri, secretar și inspector eparhial.

Lucrările au fost deschise de Î.P.S. Mitropolit Nicolae, care, între altele, a scos în lumină însuflețirea care trebuie să caracterizeze munca noastră, mai ales cînd este vorba de interesele superioare ale Bisericii și Patriei noastre, dăruirea cu care trebuie să lucreze fiecare preot și protopop, ferirea de șablonizare etc.

În cadrul lucrărilor s-a analizat activitatea din trim. IV 1974 în Arhiepiscopia și s-au dat îndrumări pentru o mai rodnică lucrare în viitor, atât sub raport pastoral, cât și economic-gospodăresc.

Au mai luat cuvîntul P. S. Episcop-vicar Emilian, P. C. vicar Traian Belașcu, P. C. consilieri și o parte din P. C. protopopi.

Î.P.S. Mitropolit Nicolae a tras concluziile, îndrumînd pe P. C. protopopi ca întreaga activitate

a preoții noastre să se încadreze în însuflețirea generală, cu care întregul nostru popor întîmpină alegerile din 9 martie a. c.

● La Seminarul Teologic Special de la Curtea de Argeș, serbarea patronilor, Sf. Trei Ierarhi, a fost prezidată de P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanul, ca delegat al P. F. Părinte Patriarh Justinian.

Astfel, după Sf. Liturghie, săvârșită de P. S. Sa în una din sălile de clasă ale Seminarului, a urmat programul deschis de P. C. pr. Ioan Negruțiu, directorul Seminarului, care salută prezența P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanul și a celorlalți oaspeți și face o prezentare a activității corpului profesoral și elevilor seminariști, mulțumind conducerii bisericești și de Stat pentru tot sprijinul acordat.

Cuvîntul festiv a fost rostit de P. C. arhim. prof. Dosoftei Florea, care a prezentat viața și opera Sfinților Ierarhi prăznuiți, teologi străluciți și păstori duhovnicești model. Ideile prezentate au fost exemplificate cu frumoase citate din operele celor trei ierarhi ai Bisericii.

Corul elevilor, dirijat de P. C. pr. prof. V. Frangulea, a executat mai multe compoziții muzicale religioase și patriotice, printre care: „Mărimuri la Sfinții Trei Ierarhi”, prelucrare și armonizare de prof. N. Lungu, „La Argeș”, de prof. Gh. Șoima, „Tricolorul” etc.

În încheierea festivității a luat cuvîntul P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanul, care arată, printre altele, că în Seminarul teologic special din Curtea de Argeș, citorit de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, sînt pregătiți viitorii clerici pentru parohii din Transilvania. P. S. Sa felicită corpul profesoral și pe elevii seminariști pentru rezultatele obținute, precum și pentru reușita deplină a programului festiv prezentat și îi îndeamnă pe elevi să prețuiască timpul și condițiile care le-au fost puse la dispoziție pentru a se pregăti temeinic în vederea misiunii preoțești. Pilda Sfinților Trei Ierarhi trebuie să le stea mereu în față. Ei trebuie să facă totul pentru a putea sluji cu devotament Biserica strămoșească și Patria.

● La invitația Î.P.S. Mitropolit Dr. Nicolae Corneanu al Banatului, cu ocazia hramului Catedralei mitropolitane din Timișoara și al patronilor Seminarului teologic din Caransebeș, Sf. Trei Ierarhi, P. S. Episcop Dr. Vasile Coman al Oradiei a făcut, între 29—31 ianuarie 1975, o vizită în Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului, participînd activ la cele două serbări, prin rostirea de cuvîntări despre însemnătatea celor trei ierarhi în viața bisericească și în Teologia creștină ortodoxă.

● Duminică, 2 februarie 1975, de praznicul Întîmpinării Domnului, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a săvârșit sfințirea bisericii din parohia Abram, protopopiatul Oradea-Nord, recent restaurată prin jertfelnicia credincioșilor și cu strădania preotului lor, Mihai Lupu.

În cuvîntul de învățătură, P. S. Sa a felicitat pe credincioși și pe păstorul lor sufletesc pentru înnoirea bisericii, rugînd pe bunul Dumnezeu să le răsplătească după a Sa nemărginită iubire de oameni. De asemenea, și-a manifestat mulțumirea că între credincioșii Bisericii noastre și ai cultului reformat din localitate, precum și între păstorii lor sufletești, domnesc raporturi de colaborare și bună-înțelegere și i-a îndemnat să continue același mod de conviețuire.

În după-amiaza aceleiași zile, P. S. Episcop Vasile a oficiat slujba vecerniei în parohia vecină, Satubarbă, păstorită de C. preot Nicolae Muscinschi, căruia pentru îndelunga și rodnică activitate pastorală și de bună gospodărire a bunurilor bisericești i-a acordat rangul de „iconom”.

● Din încredințarea Î.P.S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, Duminică, 2 februarie 1975, P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanul a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă la parohia Cisnădie II, păstorită de vrednicul preot Gh. Gașpar. De la Sibiu P. S. Sa a fost însoțit de P. C. cons. Gh. Papuc, P. C. prot. N. Todor și P. C. arhid. I. Bolog.

Credincioșii, prezenți în număr mare, au avut bucuria de a participa la prima Liturghie arhierescă din parohia lor, cu atât mai mult cu cît în cadrul ei s-au săvârșit și două hirotoniri; a C. diacon. I. Fărcaș întru preot pentru parohia Cetatea de Baltă, prot. Aiud, și a tînărului teolog Gh. Man întru diacon.

Biserica, modestă ca spațiu și înfățișare, a fost înfrumusețată și încălzită de dragostea credincioșilor și de cîntarea lor în comun.

La priceasnă, P. C. prot. N. Todor a predicat despre praznicul Întîmpinării Domnului și semnificația lui în viața creștinilor de totdeauna, precum și despre Duminica lui Zahau.

Patria — spre noi culmi...

(Urmare din pag. 1)

rială a poporului nostru și de sprijinire a acțiunii pentru triumful păcii în lumea întreagă.

În telegrama trimisă Domnului Președinte Nicolae Ceaușescu, semnată de Î.P.S. Mitropolit Nicolae al Ardealului și P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanul, se spune între altele:

Votul unanim al Marii Adunări Naționale exprimă voința și sentimentele întregului nostru popor. Identificarea Domniei Voastre cu poporul, cu marile lui aspirații și realizări în cea mai măreață epocă din istoria Patriei noastre, Vă consacra într-un totu ca pe fiul cel mai iubit al poporului nostru, personalitate marcantă de înalt prestigiu internațional, pe Conducătorul înțelept, energic, curajos și dîrz, a cărui activitate prodigioasă a deschis și deschide mereu noi orizonturi de lumină și progres în toate domeniile vieții social-patriotice, personalitate care a afirmat prestigiul României socialiste, a promovat statornicirea între popoare a unui climat de pace, colaborare și de făurire a unei lumi mai drepte și mai bune.

Vă asigurăm, Mult Stimate Domnule Președinte al Republicii Socialiste România, că fiii Bisericii Ortodoxe transilvane, însuflețiți de un cald patriotism, se integrează cu întreaga lor înunță în ritmul și dinamismul muncii creatoare a întregii noastre națiuni.

Pentru ca aceste evenimente de importanță majoră pentru viitorul Patriei noastre, la care am participat în acest început de primăvară, să-și primească semnificația cuvenită, se cuvine ca fiecare dintre noi să dovedim cît mai multă rîvnă în îndeplinirea îndatoririlor ce ne revin, în a ne strădui să fim fii vrednici ai acestei țări, care ne ocrotește cu aceeași dragoste pe fiecare dintre noi.

Ca fii ai Bisericii, să nu uităm că împlinirea datoriei, atît pe plan obștesc-cetățenesc cît și familial, este și o poruncă divină.

T. R.

La sfîrșitul Sf. Liturghii, C. pr. Gh. Gașpar, parohul local, face o prezentare a parohiei, a bunilor săi credincioși, preocupați de construirea unei noi biserici, credincioși care sînt și buni cetățeni ai Patriei, apreciați la locurile lor de muncă, mulțumind totodată Î.P.S. Mitropolit Nicolae și P. S. Episcop-vicar Emilian pentru bucuria făcută.

Aceleași mulțumiri le adresează și credinciosul I. Mandea.

Plecînd de la cuvintele Evangheliei zilei: „Astăzi s-a făcut mîntuirea casei acesteia” (Luca 19, 9), P. S. Episcop-vicar Emilian, după ce felicită pe preot și credincioși pentru lucrarea duhovnicească pe care au realizat-o, zăbovește cu deosebire asupra modului în care și noi putem primi pe Mîntuitorul Iisus Hristos și anume prin rugăciune, viață curată și fapte bune, așa cum a făcut și Zahau, care s-a lepădat de viața lui neroditoare de pînă la întîlnirea cu Iisus.

● Î.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului și P. S. Episcop Visarion al Aradului, asistați de colaboratori apropiați, s-au întrunit în 13 februarie 1975 în sinod mitropolitan spre a chibzui împreună asupra problemelor de interes comun ale Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului și Episcopiei Aradului, care formează împreună Mitropolia Banatului.

Întrîndu-se în ordinea de zi, au fost analizate măsurile ce se cuvin a fi luate la nivelul celor două Eparhii surori în vederea aplicării integrale a hotărîrilor ultimei sesiuni a Sfîntului Sinod plenar din decembrie 1974, privind activitatea pastorală a preoților. Au fost apoi luate în considerare activitatea Seminarului teologic din Caransebeș, munca redacției și administrației revistei „Mitropolia Banatului”, modul cum își îndeplinește sarcinile tipografia mitropolitană și alte probleme curente.

● Împlinind vremea rînduită în încercările vieții monahale și dovedindu-se statornice în a se dedica slujirii lui Hristos, viețuitoare aparținînd așezămîntului mănăstiresc Timișeni, din imediata apropiere a Timișoarei, au fost primite în rîndul rasofoarelor. Ceremonia s-a desfășurat Duminică, 16 februarie 1975, în cadrul Sf. Liturghii oficiate de Î.P.S. Mitropolit Nicolae al Banatului, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi.

● Duminică, 16 februarie 1975, P. S. Episcop Vasile al Oradiei a făcut o vizitație canonică în parohia Călăcea, protopopiatul Oradea-Sud, păstorită de tînărul preot Mihai Iancu.

În cadrul Sf. Liturghii ce s-a săvârșit în biserica parohială, a fost hirotonit întru preot tînărul

(Continuare în pag. 4)

Piine pentru suflet

OMUL LUI DUMNEZEU

Între expresiile cu care Apostolul Pavel definește misiunea preotului în lume o întâlnim pe aceasta: Preotul este omul lui Dumnezeu.

Ucenicului său Timotei, pe care l-a așezat episcop în Efes, îi scrie: „Căci iubirea de argint este rădăcina tuturor relelor și cei ce au poftit-o cu înfocare au rățacit de la credință și s-au străpuns de multe dureri. Dar tu, o, omule al lui Dumnezeu, fugi de acestea și urmează dreptatea, evlavia, credința, dragostea, răbdarea, blândețea“ (I Tim. 6, 10—11). Această expresie este plină de înțeles și ne obligă să gândim adeseori la ea. Omul lui Dumnezeu este acela care își întemeiază viața și activitatea lui în legătură cu Dumnezeu, care aparține lui Dumnezeu prin ființa și misiunea lui, care-l reprezintă pe Dumnezeu în lume.

Omul lui Dumnezeu este cel ce are puterea și darul special de a lucra în numele lui Dumnezeu și cu puterea dată lui de Dumnezeu.

Desigur această putere și trimitere nu este de la sine, nici de la oameni, ci de la Dumnezeu, de aceea îl obligă să trăiască încununat de acele virtuți în care se vede darul lui Dumnezeu.

Slujitorul altarului este chemat să-l reprezinte pe Dumnezeu și să împărtășească darul lui Dumnezeu, prin Sf. Taină a Preoției.

Alfându-se Saul în cetatea Tuț, ca să caute pe profetul Samuil, i s-a spus de către servitorul său: „Iată în cetatea aceasta este un om al lui Dumnezeu, om cinstit de toți și tot ce spune el se plinește. Să mergem dar acolo, poate ne va arăta și nouă calea pe care să apucăm“ (I Regi 9, 6).

Fiecare preot are darul preoției de la Dumnezeu și chemarea să arate calea care duce la Dumnezeu, să vestească Evanghelia împărăției lui Dumnezeu. În mijlocul credincioșilor, preotul este chemat să fie un „arătător al celor cerești“, un mărturisitor al lui Iisus Hristos în lume.

Pe hainele arhierului din Vechiul Testament era pictată o diademă pe care era scris: „Sfântul Domnului“ (Eșire 28, 36). Cu cât mai virtuos se cere acest lucru pentru slujitorul altarului Noului Testament.

Dacă misiunea și puterea preotului sînt de la Dumnezeu, atunci, desigur, că și persoana lui trebuie să tindă la o astfel de viațuire încît să se poată spune oricînd că este un om al lui Dumnezeu.

Poporul nostru obișnuiește să spună și să caracterizeze pe cîte un om care este bun, credincios, drept și harnic astfel: „Acesta e un om al lui Dumnezeu.“

Cît de mare se cuvine să fie acest calificativ dacă vrem să-l raportăm la preot! La ce mare grad se cuvine să se ridice preotul, încît să vadă credincioșii mereu în el pe omul lui Dumnezeu. Cît de mult are el datoria să facă voia lui Dumnezeu, încît văzîndu-l credincioșii să o îndeplinească și ei (Romani 12, 2).

Ca om al lui Dumnezeu, preotul trebuie să aibă de model pe Fiul lui Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos, care a spus: „Nu caut voia mea, ci voia Celui care m-a trimis“ (Ioan 5, 30). Iisus s-a apropiat cu dragoste de oameni, i-a mîngîiat, i-a ajutat și i-a tămăduit. El a stat împreună cu Sfinții Apostoli, a luat parte la nunta din Cana Galileii, a fost în casa lui Zahau vameșul și în casa lui Iair, a lui Lazăr și oriunde a fost chemat. El, Fiul lui Dumnezeu, nu s-a izolat de lume și nu a fost străin de durerile și bucuriile oamenilor.

Ca om al lui Dumnezeu, preotul știe că viața creștină se începe de la altar și se întretine prin darurile Sfîntului Duh de la altar.

Cu cît e mai înaltă dimensiunea slujirii lui Dumnezeu cu atît mai binefăcătoare și mai integrală este slujirea oamenilor. Omul lui Dumnezeu nu poate uita că e rînduit să slujească pentru mai binele oamenilor.

C. V.

Informații

(Urmare din pag. 3)

Orșan Teodor, pe seama parohiei Dușești, jud. Bihor. Tot cu această ocazie a fost sfințită noua casă parohială.

Predica zilei a fost ținută de P. C. cons. I. Negroiu.

P. S. Sa, în cuvîntul de învățătură, a felicitat pe credincioși și păstorul lor sufletesc pentru frumoasa casă parohială zidită prin truda și strădania lor, îndemnîndu-i ca acum, după această lucrare de primă urgență, să-și îndrepte ostenele și jertfelnicia spre înnoirea sfîntului lor locaș de închinăciune.

În după-amiaza aceleiași zile, P. S. Sa a săvîrșit slujba vecerniei în biserica din parohia apropiată

Cărășău, păstorită de preotul Coriolan Rocsin, unde de asemenea a rostit un cuvînt de învățătură.

● În nr. 3 (mai—iunie) 1974, al publicației „Reformatus szemle“, revista oficială a Bisericii Reformate și a celei Evanghelice sinod-presbiteriale din țara noastră, este publicată, la p. 225—227, sub semnătura d-lui prof. Dr. Tökés Stefan, o extinsă recenzie a lucrării P. C. prof. M. Păcurariu: „Istoria Bisericii Ortodoxe Române“, apărută la Centrul arhiepiscopesc din Sibiu în 1972. După ce amintește și de alte lucrări cu caracter teologic, tipărite de Biserica Ortodoxă Română, autorul recenziei subliniază etapele mai importante ale istoriei Bisericii noastre, așa cum se oglindesc ele în paginile lucrării recenzate.

Indrumătorul bisericesc pe 1975

Sub îndrumarea și cu binecuvîntarea Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae Mladin al Ardealului, de curînd a apărut „Indrumătorul bisericesc“ pe anul 1975, redactat de secția culturală a Consiliului arhiepiscopesc din Sibiu.

Și în acest an, în care se împlinesc 123 de ani de apariție neîntreruptă, Indrumătorul bisericesc este cinstit de prezența Ierarhilor din Mitropolii Ardealului și Banatului, care, prin articolele scrise, împărtășesc clerului și credincioșilor învățături ziditoare atît pe plan patriotic, cît și bisericesc, religios-moral.

Astfel, după partea calendaristică propriu-zisă, urmează „Cuvîntul înainte“ semnat de Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Ardealului, care cuprinde un cald îndemn adresat cititorilor de trăire „a unei vieți religioase-morale ortodoxe și de slujire a mărețelor idealuri ale patriei noastre scumpe, în dragoste de Legea strămoșească și dragoste de popor“.

Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Nicolae al Banatului semnează articolul „Sf. Antonie cel Mare și evlavie credincioșilor“, articol închinat întemeierii monahismului creștin, presonalitate cunoscută în Istoria Bisericii universale, făcîndu-se totodată distincția cuvenită între Sf. Antonie cel Mare și Sf. Antonie de Padova.

Înalt Prea Sfințitul Teofil, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului, prezintă articolul „Între virtute și păcat“, iar Prea Sfințitul Episcop Vasile al Oradei ne vorbește despre „Contribuția Bisericii Ortodoxe Române la unitatea spirituală a poporului român“.

„Despre Sfînta Liturghie“ scrie Prea Sfințitul Episcop-vicar Emilian Birdaș Rășinăreanul, iar Prea Sfințitul Episcop-vicar Iustinian Chira Maramureșanul semnează articolul „Muncă și rugăciune“.

Prăznuirea Duminicii (I)

(Urmare din pag. 2)

betelor“ sau „una din sîmbete“. A doua zi după sîmbătă sau luna o numeau a doua a sîmbetei și așa mai departe. Din aceasta rezultă că Mîntuitorul a înviat în ziua de Duminică.

b) În aceeași zi, a învierii, Mîntuitorul s-a arătat femeilor care se întorceau de la mormînt (Matei 28, 9), Sf. Petru (Luca 24, 34; I Cor. 15, 5), celor doi ucenici — Luca și Cleopa — pe cale către Emaus (Luca 24, 13; Marcu 16, 12), iar spre seară — în aceeași zi — Sf. Apostoli adunați laolaltă, minus Toma (Ioan 20, 19; Marcu 16, 14). Tot în zi de Duminică s-a arătat apoi Sf. Apostoli, de față fiind și Toma (Ioan 20, 26). Or, toate aceste arătări sînt motiv de „bucurie mare“ (Cf. Matei 28, 8) și această bucurie nu poate fi comemorată decît în ziua în care au avut loc arătările Domnului, adică Duminică.

c) Mîntuitorul a dat în zi de Duminică Sf. Săi Apostoli darurile cele mai mari și mai dumne-

zeiești, pe care le făgăduise acestora (Matei 16, 19; 18, 18; Ioan 14, 26; 15, 26; 16, 7—15 ș. a.). Astfel, în zi de Duminică le-a dat puterea de a ierta păcatele (Ioan 20, 19—23). Tot în zi de Duminică le-a dat deplinătatea darurilor Sf. Duh, și anume în Duminica Cincizecimii, cînd s-a porosit Sfîntul Duh asupra lor în chip de limbă ca de foc (F. Ap. 2, 1—5).

Pentru toate acestea, încă de pe timpul Sf. Apostoli creștinii țin Duminica drept zi de odihnă închinată lui Dumnezeu: „În ziua întii a săptămîinii (Duminică) adunîndu-ne noi să frîngem pîinea, Pavel... a prelungit cuvîntul lui pînă la miezul nopții“ (F. Ap. 20, 7). „A frînge pîinea“ înseamnă că Sf. Apostoli se adunau Duminica pentru săvîrșirea Sf. Liturghii.

În concluzie finală, prin ținerea Duminicii în locul sîmbetei, creștinii nu calcă porunca a patra din Decalog.

Pr. prof. Corneliu Sîrbu

Din rugăciunile Bisericii noastre
Rugăciune înainte de Sf. Împărtășanie

Doamne Iisuse Hristoase, Dumnezeul nostru, slăbește, lasă, milostivește-te și-mi iartă mie păcătosului, netrebnicului și nevrednicului robului Tău căderile în păcat, smintelile și greșelile mele, toate cîte am păcătuit față de Tine, din tinerețele mele pînă în ziua și ceasul de acum, fie cu știință, fie din neștiință, cu cuvîntul sau cu fapta, sau cu

gîndul, sau cu cugetul, cu deprinderile și cu toate simțurile mele. Și pentru rugăciunile celeia ce fără de prihană te-a născut pe Tine, ale preacuratei și pureia Fecioarei Maria, Maicii Tale, singura nădejde neînfruntată și ocrotitoare și izbăvitoare mea, învrednicește-mă fără de osîndă să mă împărtășesc cu Preacuratele, nemuritoarele, de viață

făcătoare și înfricoșătoare Tale Taine, spre iertarea păcatelor și spre viața de veci, spre sfințire, spre luminare, spre tărie, spre vindecare și spre sănătatea sufletului și a trupului și spre ștergerea și pierderea cu totul a cugetelor, a gîndurilor și a deprinderilor mele cele rele și a nălucirilor de noapte ale duhurilor celor viclene și întunecate. Că a Ta este împărăția și puterea și mărirea, cinstea și închinăciunea, împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfînt, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.